

ITLARDA VA MUSHUKLARDA GILOSLI KO'Z KASALLIGI HAQIDA MA'LUMOT VA DAVOLASHGA OID TAVSIYALAR

Babashov Alixan¹

assistant

Qo'ziboyeva O'g'ilbu Imomali qizi²

doktorant

Mahkamova Nozima Akram qizi³

1-kurs talabasi

¹Samarqand Veterinariya meditsinasi chorvachilik
va biotexnologiya Universiteti Toshkent fililali

²Samarqand Veterinariya meditsinasi chorvachilik
va biotexnologiya Universiteti Toshkent fililali

³Samarqand Veterinariya meditsinasi chorvachilik
va biotexnologiya Universiteti Toshkent fililali

<https://doi.org/10.5281/zenodo.6660334>

ARTICLE INFO

Received: 28th May 2022

Accepted: 02nd June 2022

Online: 05th June 2022

KEY WORDS

Третье веко, вишневый
глаз, никтитиновая
мембрана

ABSTRACT

*В этой статье описывается информация и методы
лечения вишневой глазной болезни у собак и кошек*

Kirish: It va mushuklarning uchta ko'z qovog'i mavjud bo'lib. Biz osongina ko'rishimiz mumkin bo'lgan ikkitasiga qo'shi mcha ravishda, uchinchi ko'z qovog'i (shuningdek, nictitating membrana deb ataladi) ko'zning ichki burchagidagi pushti rangli to'qimadir. Agar siz uy hayvoningizni to'satdan uyg'otganingizda uning ko'zlarini qoplagan nozik pushti pardani ko'rasiz siz

qovog'i bo'ladi. Uchinchi ko'z qovog'i nafaqat ko'zni himoya qilishning qo'shimcha qatlamini ta'minlabgina qolmay, balki uy hayvoningizning shox pardasini yog'langan holda ushlab turadigan ko'zning himoya ko'z yoshi plyonkasini ham ishlab chiqaradi. Ikki asosiy ko'z qovoqlari esa koznin'g shox pardasini yopish uchun javobgardir.

ko'rgan o'sha parda aynan ularning uchinchi ko'z

Uchinchi ko'z qovog'i, shuningdek, nictitating membrana sifatida ham tanilgan, ko'zning burchagida joylashgan va ko'zni diagonal ravishda qoplaydi. Ushbu uchinchi ko'z qovog'i ko'zni yoshartiruvchi plyonkaning 30 foizini ishlab chiqarish uchun javobgar. Ko'z yoshi plyonkasining boshqa qismi tashqi ko'z qovoqlari va kon'yunktiva (ko'z qovoqlarining ichki

qismidagi membrana) tomonidan ishlab chiqariladi. Uchinchi ko'z qovog'i tolalar tomonidan ushlab turiladi va ba'zi hollarda mushuk va itlarda ush bu tolalar zaif bo'lsa, ko'z yoshi bezi tashqariga chiqadi (yopishadi). Bu ko'pincha olcha ko'zi yoki gilosli ko'z deb ataladi va birinchi marta atrof-muhit ta'siri natijasida hosil bo'lgan yosh hayvonlarda kuzatilgan. Mushuklarda ush bu rasmda keltirilgani kabi ko'rinishda uchraydi.

Asosiy qism: Uchinchi ko'z qovog'ining bezi odatda ko'zning pastki ichki chetida tolali biriktirma bilan bog'langan holda joylashgan bo'ladi. Ba'zi it va mushuklarda bu tola zaif bo'lib, bu esa bezning osongina prolapsasini ta'minlaydi va gilosli ko'z kasalligiga olib keladi. Eng ko'p shu kasallik uchragan zotlarga xo'roz spaniellari, buldoglar, Boston teriyerlari, beaglar, qonli itlar, Lxasa Apsos, Shix Tzus va boshqa braxitsefal zotlari (yuzlari "ezilgan" Gilos ko'zining sabablariga ko'p hollarda, genetik jihatdan moyillik mavjud bo'lgan har qanday zotda bo'lishi mumkin. Odatda yosh hayvonlarda ko'proq nomoyon bo'ladi va ikki yoshdan keyin kam uchraydi. Mushuklarda ush bu kasallik natijasida ko'z yoshi ishlab chiqarilishning kamayishi va ko'z qovoqlarining to'lliq yopilmasligi tufayli ko'zlarining qurib qolish holatlari kuzatiladi. Natijada esa qurub qolgan ko'zlarda yallig'lanish va panjasi bilan tirnash va qichishish kabilar holatlar nomoyon bo'ladi. Buning oqibatida shox pardoning zararlanishi kuzatiladi. Bu kabi ko'plab holatlar nafaqat mushuklarda balki itlarda ham nomoyon bo'ladi. Itlardagi

tikib qo'yiladi. Agarda jarrohlikka muolajasi shart bo'lmagan holatda mushuk va itlarga oftalmik malham yoki ko'z tomchilar qo'llash tavsiya etiladi.

va oyoq-qo'llari qisqa bo'lgan itlar) kiradi. Birma va fors mushuklarida ham "gilos ko'zi" kasalligi aniqlangan. Doktor Breaux shunday deydi: "Bir marta olcha ko'zidan aziyat chekkan itlar boshqa kasalliklarga ko'proq moyil bo'lishini ta'kidlash kerak. Asosiy tashvish shundaki, gilos ko'zining uzoq muddatli yoki takroriy holatlari ko'z yoshlari plyonkasi muammolari va kon'yunktivit kabi uzoq muddatli ko'z

muammolariga olib kelishi mumkin.

gilos ko'zini aniqlash oson va tezda davolash mumkin.

Hozirgacha olcha ko'zini davolashning eng yaxshi usuli bezni to'g'ri joyiga qaytarishdir. Shuni ta'kidlash kerakki, eski usul zararlangan bezni olib tashlashni o'z ichiga oladi, ammo bu endi tavsiya etilmaydi, chunki u ko'pincha quruq ko'zni (shuningdek, keratokonjunktivit sicca yoki KCS deb ham ataladi) keltirib chiqaradi. Ba'zi gilos ko'zlar o'z-o'zidan paydo bo'lib yana ortga qaytadi, boshqacha holatda esa tashqariga chiqadi va qaytish holati kuzatilmaydi hamda surunkali bo'lsa va ko'plab muamalar keltirib chiqarsa jarrohlik muolajasi amalga oshiriladi va bezni qaytib ichkariga Periorbitalni yopishtirish: Ushbu protsedurada uchinchi ko'z qovog'iga bitta tikuv tikiladi va periosteum deb ataladigan ko'z bo'shlig'idagi suyak qoplamiga

bog'lanadi. Bu bezni tegishli joyiga qaytaradi. Shuni ta'kidlash kerakki, ushbu protsedura uchinchi ko'z qovog'ining bezidan normal ko'z yoshi ishlab chiqarishga imkon beradi, uchinchi ko'z qovog'i endi harakat qila olmaydi va shuning uchun himoya funktsiyasini yo'qotadi. Agar tikuv yechilsa, ko'zning yuzasi tikuv tufayli tirnalgan bo'lishi mumkin. Agar bu sodir bo'lsa, ko'z to'satdan og'riydi va tikuv iplari ko'rinishi mumkin. Tikuvni olib tashlash va muammoni hal qilish mumkin.

Cho'ntak texnikasi; Ushbu protsedurada zararlangan bezning har ikki tomonida kesma amalga oshiriladi. Keyin kesmalar bir-biriga tikilib, bezni normal holatda ushlab turadigan "cho'ntak" hosil qiladi. Ushbu usul ko'z yoshining normal ishlab chiqarilishini va uchinchi ko'z qovog'ining normal harakatini va ishlashini ta'minlaydi. Ba'zida yaxshi natijaga erishish uchun ikkala jarrohlik usuli ham bir ko'zda qo'llaniladi. Gilos ko'z operatsiyasidan kelib chiqadigan zararli asoratlar odatiy emas, ammo gilos ko'zining qaytalanishi mumkin. Gilos ko'z kasalligini

operatsiyadan keyingi ko'zda shishish kuzatiladi, ammo bu holat tez orada qaytadi va ko'z taxminan bir haftadan keyin qulay va normal ko'rinishga ega bo'ladi. Agar ko'z birdan og'riqli yoki g'ayrioddiy ko'rinishga ega bo'lsa, uni imkon qadar tezroq davolash zarur.

Xulosa: Agar it va mushuklarda ushbu kasallikni boshlang'ich alomatlari nomoyon bo'lsa zudlik bilan uni oldini olish chorasini ko'rish ya'ni ko'z tomchilaridan foydalanish, agar ogir' holat yuzaga kelsa veterinarga murojaat etish va jarrohlik protsedurasini amalga oshirish talab etiladi. Doktor Breaux shunday maslahat beradi: "Bezni qayta joylashtirish uchun turli xil jarrohlik usullari mavjud. Qaysi protsedurani tanlash, birinchi navbatda, bezning holatiga, uning qancha vaqt davomida prolapsa qilinganligiga va itning yuzining shakliga bog'liq. Bezni jarrohlik yo'li bilan olib tashlash tavsiya etilmaydi, chunki u ko'z sirtining sog'lig'ini saqlashda muhim rol o'ynaydi degan. Shunday ekan har qanday kasallikni vaqtida oldini olgan maqsadga muvofiqdir.

References:

1. Andrea M. Battaglia, Andrea M Steele 'Small Animal Emergency and Critical Care for Veterinary Technicians'
2. Michael E. Peterson, Michelle A. Kutzler, 'Small Animal Pediatrics.
3. Wallace B. Morrison. Teton NewMedia Jacson, Wyoming. 'CANCER in dogs and cats Medical and Surgical Management'.